

Høringsnotat

Forslag til forskrift om tilskudd til energiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem

1. Bakgrunn

Mange av dagens kommunale boliger, omsorgsboliger og sykehjem er eldre bygg hvor potensialet for energiltak er stort. Som et ledd i regjeringens satsing på energiltak, foreslår regjeringen i Prop. 1 S (2022–2023) kap. 581, post 60 å innføre en ny tilskuddsordning til energiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem.

Kommunal- og distriktsdepartementet sender med dette forslag til forskriftsfesting av tilskudd til energiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem på høring. Forutsatt at Stortinget vedtar innføringen av den nye tilskuddsordningen, er målet at forskriften skal tre i kraft fra 1. januar 2023.

2. Departementets forslag til forskrift

Husbanken skal forvalte tilskuddsordningen for Kommunal- og distriktsdepartementet. Dersom vilkårene for tilskudd er oppfylt og budsjettammen ikke er overskredet, får kommunen et vedtak i form av et tilsagn om tilskudd. Tilskuddet utbetales når tilskuddsmottaker dokumenterer at tiltaket er gjennomført i samsvar med søknaden og vilkårene for tilskuddet, og rapport i henhold til forskriften er overlevert Husbanken.

Formålet med tilskuddet er å bidra til energioppgradering av kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem, jf. forslaget § 1.

Etter forslaget § 2 skal ikke forskriften gjelde for Svalbard.

Forskriftens § 3 slår fast at det er kommuner som kan søke om tilskuddet.

I forslaget til forskrift § 4 er det regulert nærmere hvilke tiltak tilskuddet kan gis til. Bestemmelsen fastsetter at Husbanken kan gi tilskudd til tiltak som reduserer energibehovet eller reduserer behovet for ekstern tilførsel av energi i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem. Tilskuddet gjelder kun eksisterende bygg. Det gis heller ikke tilskudd til tiltak som er gjennomført før søknadstidspunktet.

Husbanken sitter i liten grad på den energifaglige kompetansen. For at Husbanken skal kunne forvalte tilskuddsordningen på best mulig måte, fastsettes en uttømmende liste i forskriften over tiltak det kan gis tilskudd til. Dette vil også gjøre det forutsigbart for kommunen som søker på tilskuddet. Den foreslåtte tiltakslisten innebærer en videreføring av tiltakene som var støtteberettiget under Enovas støtteordning til samme formål.

Husbanken kan gi tilskudd til følgende tiltak:

- a. Etterisolering av yttervegger
- b. Etterisolering av yttervegger/kaldt loft
- c. Utskifting av vinduer
- d. Termisk isolering av rør og deler i varmesentral
- e. Varmepumpe væske-vann
- f. Varmepumpe luft-vann
- g. Solvarmekollektor
- h. Solceller

i. Biokjel for fast brensel

I forslaget til forskrift § 5 fastsettes det at kommunen skal sende søknaden til Husbanken, og at Husbanken kan fastsette krav til hva søknaden skal inneholde. Disse kravene vil gå fram av søknadsskjema som Husbanken utarbeider. Videre foreslås det at Husbanken skal kunne be om andre opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å vurdere søknaden. Husbanken setter en frist for ferdigstillelse av tiltaket og innlevering av rapport.

Departementet foreslår i § 6 at Husbanken utmåler tilskuddet basert på normerte verdier for redusert energikostnad og kostnad ved å gjennomføre disse tiltakene sammenlignet med standard i markedet. Dette er også en modell som lå til grunn for Enovas ordning rettet mot kommunale utleieboliger i 2022. Enova vil kunne bistå med noe energifaglig kompetanse.

Departementet foreslår i samme bestemmelse at tilskuddet ikke kan overstige 5 mill. kroner per prosjekt. Bakgrunnen for dette er blant annet at departementet vil unngå at noen prosjekter tar en uforholdsmessig andel av tilskuddsrammen.

Tilskuddet blir utbetalt når tiltaket er ferdigstilt i samsvar med søknaden, og rapport foreligger. Rapporten skal inneholde dokumentasjon på hva slags tiltak som er gjennomført, antall utleieboliger, omsorgsboliger eller sykehjem som omfattes av tiltaket og forventet redusert energibehov. For beregningen av redusert energibehov skal tilskuddsmottaker benytte energisparekalkulatoren på Husbankens nettsider. Dette foreslås regulert i forskriften § 7.

I § 8 er det foreslått en hjemmel for at Husbanken kan kontrollere at vilkårene i forskriften og tilskuddsvedtaket er oppfylt, enten underveis i arbeidet med tiltaket eller etter ferdigstillelse. Det foreslås at Husbanken skal kunne kreve opplysninger om dokumentasjon som er nødvendig for denne kontrollen, innhente opplysninger fra andre myndigheter som har adgang til å utlevere opplysningene, og til å besiktige tiltaket. Ved besiktigelse skal tilskuddsmottaker medvirke dersom dette er nødvendig for kontrollen.

Tilskuddet skal avskrives ved utbetaling, se forslaget § 9.

Husbankens vedtak vil være et tilsagn om tilskudd, der utbetalingen først skjer når tiltaket er ferdigstilt. Dersom kravene i forskriften eller tilskuddsvedtaket ikke følges, kan Husbanken omgjøre vedtaket slik at tilsagnet om tilskudd trekkes tilbake. Dette foreslås regulert i § 10 første ledd.

Dersom tilskuddet er utbetalt, og det senere viser seg at vilkårene i forskriften eller i tilskuddsvedtaket ikke var overholdt, kan Husbanken kreve at tilskuddsmottaker helt eller delvis betaler tilbake tilskuddet. Dette foreslås regulert i § 10 andre ledd.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

I Innst. 16 S (2022 – 2023) fremgår det at det bevilges 160 mill. kroner på kap. 581, post 60 i 2023. Innstillingen behandles i Stortinget 15. desember 2022. I tillegg må Husbanken bruke noe ressurser på systemutvikling. Utover dette mener departementet at forslaget ikke vil ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

Forskrift om tilskudd til energiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem

Fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet [DATO] med hjemmel i lov 29. mai 2009 nr. 30 om Husbanken § 1 og til gjennomføring av Stortingets budsjettvedtak, jf. Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 (Kommunal- og distriktsdepartementet) kap. 581, post 60 Energiltak i utleieboliger, omsorgsbolig og sykehjem.

§ 1. Formålet med tilskuddet

Formålet med tilskuddet er å bidra til energioppgradering av kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder ikke for Svalbard.

§ 3. Hvem kan få tilskudd

Kommuner kan få tilskudd.

§ 4. Hva det kan gis tilskudd til

Husbanken kan etter søknad gi tilskudd til energiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem. Tilskuddet gis kun til eksisterende bygg.

Det kan gis tilskudd til følgende tiltak:

- a. Etterisolering av yttervegger
- b. Etterisolering av yttervegger/kaldt loft
- c. Utskifting av vinduer
- d. Termisk isolering av rør og deler i varmesentral
- e. Varmepumpe væske-vann
- f. Varmepumpe luft-vann
- g. Solvarmekollektor
- h. Solceller
- i. Biokjel for fast brensel

§ 5. Saksbehandling m.m.

Søknaden skal sendes til Husbanken gjennom Husbankens søknadsløsning.

Husbanken kan fastsette krav til hva søknaden skal inneholde, og kan be om andre opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å avgjøre søknaden.

Husbanken fastsetter frist for ferdigstillelse av tiltak og rapportering.

§ 6. Hvordan tilskuddet beregnes

Husbanken utmåler tilskuddet basert på normerte verdier for redusert energikostnad og kostnad ved å gjennomføre disse tiltakene sammenlignet med standard i markedet.

Tilskuddet kan ikke overstige 5 millioner kroner per prosjekt.

§ 7. Rapportering og utbetaling av tilskuddet

Husbanken utbetaler tilskuddet når tilskuddsmottaker har levert rapport til Husbanken som viser at tilskuddet er benyttet i samsvar med tilskuddsvedtaket. Rapporten skal inneholde dokumentasjon på hva slags tiltak som er gjennomført, antall utleieboliger, omsorgsboliger eller sykehjem det er gjort tiltak for og forventet redusert energibehov. Tilskuddsmottaker skal benytte energisparekalkulatoren på Husbankens nettsider.

§ 8. Kontroll med vilkår – rett til opplysninger

Husbanken kan kontrollere at betingelsene for tilskuddet og vilkårene i tilskuddsvedtaket er oppfylt gjennom å

- a. kreve opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for kontrollen
- b. besiktige tiltaket.

Tilskuddsmottakeren skal medvirke til besiktigelse av tiltaket dersom det er nødvendig for kontrollen.

§ 9. Avskrivning

Tilskudd avskrives ved utbetaling.

§ 10. Omgjøringsadgang og tilbakebetalingsplikt

Husbanken kan omgjøre vedtaket om å gi tilskudd dersom kravene i forskriften eller vilkårene i tilskuddsvedtaket ikke kan overholdes.

Dersom det viser seg at kravene i forskriften eller vilkårene i tilskuddsvedtaket ikke er overholdt etter at tilskuddet er utbetalt, kan Husbanken kreve at tilskuddsmottaker betaler tilbake tilskuddet helt eller delvis.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023.

